

Дело C-356/19

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

3 май 2019 г.

Запитваща юрисдикция:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Полша)

Дата на акта за преюдициално запитване:

16 април 2019 г.

Ищец:

Delfly sp. z o.o.

Ответник:

Travel Service Polska sp. z o.o.

[...]

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Варшава, 16 април 2019 г.

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Варшавски столичен районен съд, Варшава), XV Wydział Gospodarczy (XV търговско отделение) [...]

[...] [състав на съда]

след като на

[...] 16 април 2019 г. [процесуални уточнения без значение за запитването]

разгледа делото, образувано по искова молба на Delfly sp. z o.o. със седалище Варшава,

срещу Travel Service sp. z o.o. със седалище Варшава

за присъждането на парична сума,

относно спирането на производството по делото

определи:

1. Отправя следните преюдициални въпроси до Съда на Европейския съюз: (въпрос № 1).

Трябва ли член 7, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 година относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети, и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 295/91 (ОВ L 46, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 7, том 12, стр. 218) да се тълкува в смисъл, че разпоредбата урежда задължението за изплащане на обезщетение не само по размер, а и относно начина на неговото изпълнение?

(въпрос № 2).

При утвърдителен отговор на първия въпрос може ли пътникът или негов правоприемник действително да иска изплащане на равностойността на сумата от 400 EUR в друга валута, и по-специално в националната валута по местоживееене на пътника с отменен или закъснял полет?

(Въпрос № 3).

При утвърдителен отговор на втория въпрос по какви критерии трябва да се определя валутата, в която пътникът или негов правоприемник може да иска плащане и какъв обменен курс трябва да намери приложение?

(Въпрос № 4).

Допуска ли член 7, параграф 1 или някоя друга разпоредба от Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г. да се прилагат национални норми за изпълнението на задължения, които водят до отхвърляне на иск, предявен от пътник или негов правоприемник единствено поради това че притезанието е посочено неправилно в националната валута по местоживееене на пътника, а не в евро съгласно член 7, параграф 1 от регламента?

2. спира производството по делото [...].

[Ориг. 2]

МОТИВИ

[...] [съображения относно националната процесуална уредба на преюдициалното запитване]

[Ориг. 3]

[...] [повтаря съдържанието от страница първа (Ориг. 1)]

[Ориг. 4]

3. Предмет на спора и релевантни факти

- 3.1. Необходимостта да се получат отговори на въпросите по-горе възниква по гражданскоправен спор, висящ пред Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Варшавски столичен районен съд). Ищецът Delfly, дружество с ограничена отговорност със седалище Варшава, иска ответникът Travel Service Polska, дружество с ограничена отговорност със седалище Варшава, да бъде осъден да изплати 1 698,64 злоти, които представляват равностойността на 400 EUR по обменния курс на Полска народна банка в деня на предявяване на иска. Ищецът изяснява, че с цесия на вземане придобива от пътничката X вземане в размер на 400 EUR на основание член 7, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 261/2004 [...] поради закъснение на полет от населено място А до населено място Б. Ответникът твърди, че искът следва да бъде отхвърлен, по-специално поради неправилно посочване на валутата на притезанието, което с оглед на националната уредба води до отхвърляне на иска.
- 3.2. Фактите по настоящото дело са безспорни. На 23 юли 2017 г. X пътува от населено място А в трета държава до населено място Б в Република Полша с полет, изпълняван от авиокомпанията ищец. Притежава валидна резервация и се явява за регистрация в определения час. Полетът закъснява с повече от три часа. По делото не е установено, че в третата страна пътничката е получила облаги, обезщетение или помощ по смисъла на член 3, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕО) № 261/2004 [...]. На 27 юли 2017 г. X цедира на ищеца вземането за изплащане на обезщетение за закъснелия полет.

4. Разпоредби на националното право и съдебна практика

- 4.1. Член 321, параграф 1 от Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego [Закон от 17 ноември 1964 г. за приемане на Граждански процесуален кодекс] (Dz.U., 2018 г., позиция 1360, с последващи изменения) предвижда, че съдът не може да се произнася във връзка с предмет, който не се обхваща от иска, нито да присъди нещо повече от това, което е поискано.
- 4.2. Член 505¹, точка 1 от Гражданския процесуален кодекс предвижда, че разпоредбите относно опростеното производство се прилагат (...) по дела от компетентността на районните съдилища във връзка с притезания, произтичащи от договори, ако стойността на предмета на спора не превишава двадесет хиляди злоти (...).

[Ориг. 5]

- 4.3. Член 505⁴, параграф 1, първо изречение от Гражданския процесуален кодекс, отнасящ се до опростеното производство, предвижда, че изменение на иска не се допуска.
- 4.4. Член 358 от Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny [Закон от 23 април 1964 г. за приемането на Граждански кодекс] (Dz.U., 2018 г., позиция 1025, с последващи изменения) предвижда, че (параграф 1) ако предмет на задължение, подлежащо на изпълнение на територията на Република Полша, е парична сума, изразена в чуждестранна валута, длъжникът може да изпълни престацията в полска валута, освен ако законът, съдебното решение, което е източник на задължението, или правна сделка изисква изпълнението да бъде в чуждестранна валута. (параграф 2) Стойността в чуждестранна валута се определя по средноаритметичния курс, обявен от Полска народна банка в деня на настъпване на изискуемостта на притезанието, освен ако в закон, съдебно решение или правна сделка има друго изискване. (параграф 3) Ако длъжникът забави изпълнението, кредиторът може да поиска изпълнение в полска валута по средноаритметичния курс, обявен от Полска народна банка в деня на изпълнението.
- 4.5. Цитираната разпоредба се тълкува от Sąd Najwyższy (Върховния съд) в решение от 16 май 2012 г. [...] [подробни данни за решението]. Sąd Najwyższy (Върховният съд) приема, че правото на избор на валута принадлежи само на длъжника както в случай на срочно изпълнение, така и в случай на виновна или невиновна забава. В случай на виновна забава на длъжника при изпълнение на задължение с предмет парична сума, изразена в чуждестранна валута, кредиторът има право да избере курса, по който се определя стойността в тази валута, но само ако длъжникът е избрал полска валута. Решението от 16 май 2012 г. поставя началото на установена линия в практиката на общите съдилища. В рамките на тази линия в своята практика общите съдилища многократно отхвърлят искове, в които ищецът посочва цена на иска в полска национална валута, докато неговото притезание е в чуждестранна валута. Произнасяне относно притезанието при това положение е невъзможно с оглед на забраната за произнасяне във връзка с предмет, който не се обхваща от иска.
- 4.6. Република Полша е част от Икономическия и паричен съюз. С оглед на дерогацията по смисъла на член 139 от Договора за функционирането на Европейския съюз **[Ориг. 6]** тя запазва самостоятелна валутна и парична политика. Поради това еврото се счита за чуждестранна валута.
- 4.7. През 2016 г. текстът на член 358 от Гражданския кодекс е изменен. Промяната е с цел уточняване на забавата, чието настъпване

оправомощава кредитора да избере валутния курс. Не се установява изменението да е разколебало установеното тълкуване на разпоредбата по въпроса на кого принадлежи правото на промяна на валутата.

- 4.8. В полската съдебна практика липсва единомислие относно разрешаването на споровете, в които ищецът иска присъждане на обезщетение за закъснял полет, изразено в полска национална валута (тоест в полски злоти). С решения от 29 ноември 2016 г. [...] [подробни данни за решението] и 1 март 2017 г. [...] [подробни данни за решението] Sąd Okręgowy w Gliwicach (Окръжен съд Гливице) отхвърля предявените по този начин притезания на пътници със закъснели полети и заема позицията, че кредиторът няма право да преизчислява в полска валута притезание за обезщетение в евро. На свой ред с решения от 28 март 2017 г. [...] [подробни данни за решението] и 13 декември 2018 г. [...] [подробни данни за решението] Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава) възприема обратното становище, като се аргументира по-специално, че правилното телеологично тълкуване на член 358 от Гражданския кодекс и на член 7, параграф 1 от Регламент № 261/2004 [...] не може да води до негативни последици за кредиторите полски граждани, които без съмнение могат да получават обезщетения в национална валута.

5. Съмнения относно тълкуването и връзка с националните разпоредби

- 5.1. Въпреки изтичането на значителен период от време след влизането в сила, разпоредбите на Регламент (ЕО) № 261/2004 [...] не се тълкуват еднакво от националните съдилища. В описаната практика на полските съдилища има разминавания, които водят до напълно различни решения по сходни дела. С оглед на това следва да се изяснят въпросите, които са предмет на формулираното по-горе запитване. По делото, висящо пред Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Варшавски столичен районен съд), отговорите на тези въпроси ще имат съществено значение за решението **[Ориг. 7]** относно надлежното тълкуване на член 7, параграф 1 от регламента и съответно за насоката на решението.

- 5.2. С първия въпрос се изяснява обхватът на уредбата по член 7, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 261/2004. Очевидно цитираната разпоредба не определя в съдържанието си начина на изпълнение на задължението за обезщетение, напр. срока, мястото на изпълнение, възможността за изплащане в друга валута. Поради това може да се твърди, че националното право, уреждащо сключения договор за превоз, трябва да уточни правата на пътника и съответните задължения на въздушния превозвач. От друга страна, цел на европейския

законодател, изрично закрепена в съображение 4 от регламента, е да се увеличат правата на пътниците, както и да са гарантира, че въздушните превозвачи оперират при хармонизирани условия на либерализиран пазар. В светлината на това съображение следва да се разгледа възможността за допълване на тази кратка разпоредба с определено съдържание, основаващо се на общите принципи на правото, действащи в държавите — членки на Европейския съюз, независимо от националното право. В този смисъл разпоредбата би определяла не само размера на дължимото обезщетение, а и основните правила за неговото изплащане.

5.3. Вторият въпрос има значение само при утвърдителен отговор на първия. Ако разпоредбата урежда и способа за изпълнение на задължението, трябва да се установи нормативното ѝ съдържание в това отношение. За произнасяне по делото, висящо пред настоящия съд, е необходимо да се установи дали пътникът или негов правопреемник може действително да иска изплащане във валута, различна от еврото, по-специално във валутата по неговото местоживееене. Такова разрешение би било благоприятно за пътника, който би могъл да установи окончателния размер на евентуалното притезание още преди закупуването на самолетния билет. От друга страна това би било в разрез с принципа, закрепен в полския правен ред, в съответствие с който кредиторът няма право да превалутира, а право да плаща в национална валута има само длъжникът.

5.4. Третият въпрос има значение само при утвърдителен отговор на втория. Необходимостта от установяване на критериите за определяне на валутата или на обменния курс би била очевидна последица от констатацията, че пътникът или негов правопреемник има право да иска изплащане в друга валута, различна от еврото.

[Ориг. 8]

5.5. Четвъртият въпрос е насочен към изясняване на следното съмнение. Стриктните разрешения, прилагани в националното право, могат значително да затруднят защитата на основателни притезания на пътници, засегнати от отменени или закъснели полети. Случва се да се отхвърлят иски единствено поради това че притезанието е посочено неправилно в националната валута на пътника, при положение че в член 7, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 261/2004 [...] предвидената валута е еврото. Трябва да се добави, че по този вид дела ищецът не може да изменя иска, дори ако сам установи собствената си грешка, тъй като разпоредбите относно опростеното производство не допускат това. Съдът не може да присъди обаче дължимото обезщетение в евро, тъй като би било налице недопустимо решение във връзка с предмет, който не се обхваща от иска.

5.6. Изискването за точно формулиране на притезанието се обосновава с необходимостта от еднозначно определяне на предмета на спора. Силният формализъм е естествена последица от кодифицирането на гражданския процес. Забраната за изменение на иск, разглеждан по реда на опростеното производство, има за цел да ускори решаването на дела с по-малък имуществен интерес. От друга страна някои процесуални разрешения поражда последици, при които изглежда, че липсва съответствие с тежестта на допуснатата нередовност. При наличие на подобни обстоятелства трябва да се установи дали член 7, параграф 1 или други разпоредби от регламента, имащи за цел да засилят защитата на пътниците при действието на еднообразни правила, не са пречка за прилагането на толкова стриктно, колкото е описаното по-горе разрешение.

[подпис]

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ